

DE UITRUSTING VAN 'DOCUMENTAIRE-MAN' JASPER TEN BERGE

"HOE MEER TECHNIEK, HOE MEER AFLEIDING"

In onze serie 'De uitrusting van' vertelt een professional over het vak en het materiaal waarmee hij of zij werkt. De beurt is aan Jasper ten Berge, zelfregisserend cameraman van documentaire producties, waaronder 'Andere Tijden (Sport)', 'Uur van de Wolf' en '100 Dagen in je hoofd': "Hoe meer techniek, hoe meer afleiding."

Toen Jasper ten Berge in 2007 de HKU verliet als afgestudeerd documentaire-regisseur, bleken droom en realiteit toch wat uit elkaar te liggen. Zijn afstudeerfilm, die hij ook zelf monteerde, werd geselecteerd voor de studentencompetitie op het IDFA. "Dat was natuurlijk geen verkeerde start, maar daarna bleek de realiteit toch wat moeilijker dan gedacht", vertelt hij zelf. "Er ligt geen rode loper uit voor nieuwe filmmakers en dus begon toen de lange weg van netwerk opbouwen, ervaring opdoen, fouten maken, in de put zitten en weer doorgaan."

CAMERAWERK

Het was sowieso niet de makkelijkste tijd om het werkveld te betreden. Er was een wereldwijde fi-

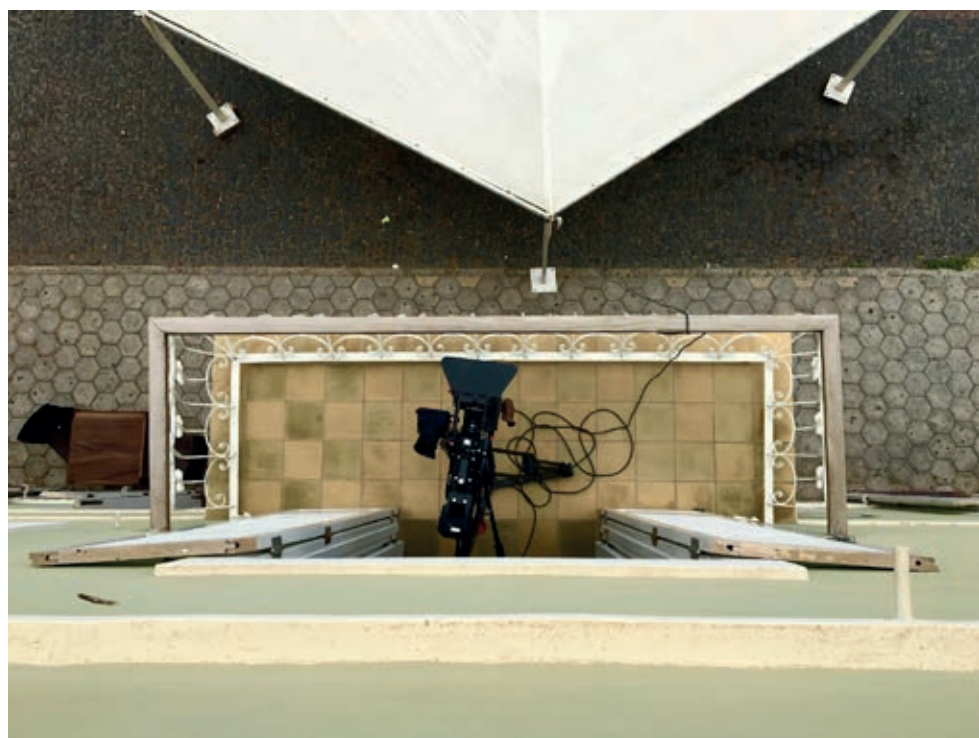
nanciële crisis gaande, overal werd bezuinigd en op internet was er de succesvolle opkomst van YouTube. "Er werd, anders dan hoe ik opgeleid was, veel gevraagd om camjo's. Op verzoek ben ik toen zonder relevante ervaring ook gaan draaien. Voor mijn eerste serie reportages heb ik gebloft dat ik kon draaien. Dat was spannend en eigenlijk deed ik maar wat, maar ik vond het erg leuk en kreeg complimenten voor mijn camerawerk. Toen ben ik naast regie en montage ook camerawerk blijven doen. Met camerawerk bij documentaires ben je heel bepalend voor het eindresultaat. Als regisseur vond ik het vaak lastig om alleen maar naast de camera te staan, het voelde als te weinig fysiek en actief betrokken." Ten Berge combineert de drie disciplines nog steeds, geeft hij

aan: "Ik heb veel commercieel werk gemaakt als regisseur, veel korte portretten voor merken. Bij de meeste documentaire tv-producties deed ik de combinatie van camera en montage, of regie en montage. Het verschilt eigenlijk per project, maar de laatste tijd ligt de nadruk meer op het camerawerk."

ZELFVERTROUWEN

Zijn opleidingstijd was erg nuttig voor het leren van de basis, om een netwerk op te bouwen en te werken aan het zelfvertrouwen, vertelt Ten Berge. "Bijna iedereen begint met onrealistische doelen en een verkeerd zelfbeeld aan de studie. Dat geldt zeker ook voor mij. Dat ontdek je snel genoeg als je eerlijk bent en fouten durft te

Compassievolle blik

Gevraagd naar wat Jasper ten Berge nou zo goed maakt in zijn vak, reageert hij bescheiden. "Dat vind ik altijd lastig over eigen werk te zeggen, misschien dat een ander dat beter kan duiden. Al durf ik wel te zeggen dat ik goed ben in het contact maken met de mensen waarmee ik werk. Ik kan dichtbij komen, vaak letterlijk met de camera, zonder dat het ongemakkelijk voelt. Ik denk dat daardoor mensen zichzelf durven laten zien en dat maakt het zeer persoonlijk, vaak ontroerend en grappig. Een compassievolle blik zou ik het zelf willen noemen. De relatie die je in korte tijd moet opbouwen, daar ben ik goed in geworden."

maken. Het is dan fijn als je een veilige en stimulerende leeromgeving hebt en dat was gelukkig het geval", legt hij verder uit. "Het was vooral vanaf mijn stage bij de VPRO en toen ik na de studie de kans kreeg aan mooie documentaires te werken, dat ik het vak écht leerde. Je eigen manier van werken ontdekken, je eigen beeldtaal vormen en mensen voor je project winnen, dat leer je pas echt als je gaat werken. Een gebrek aan zelfvertrouwen was voor mij het grootste struikelblok. Stress en onzekerheid klotsten in de beginjaren tegen de plinten. Nu heb ik daar weinig last meer van. De ervaring heeft het van de onzekerheid gewonnen."

MENTOR

Ten Berge had naar eigen zeggen geluk met het feit dat hij een mentor trof in

zijn begintijd. "Of eigenlijk heb ik hem destijds zelf benaderd", legt hij uit. "Dirk Jan Roeleven was toen eindredacteur van Andere Tijden Sport en maakte korte en lange documentaire-filmpjes voor o.a. de Top 2000 en Uur van de Wolf. Zijn werk viel me op en er was een gemeenschappelijk interesse voor sport. Toen ik research deed naar een bepaald onderwerp stuitte ik weer op zijn naam, hij werkte toevallig aan datzelfde onderwerp. Toen heb ik hem gemaaild met de vraag of we niet konden samenwerken. Tot mijn verbazing antwoordde hij positief. We hebben in een café afgesproken en het bleek te klikken tussen ons. Hij gaf me de kans mezelf te bewijzen en dat lukte. Daarna volgden vele samenwerkingen voor o.a. Uur van de Wolf, Andere Tijden Sport en Andere Tijden." >

WERKELIJKHEID

Wie kijkt naar de producties waaraan Ten Berge door de jaren heen heeft gewerkt, ziet veel documentaires. Ook in zijn commerciële werk gaat hij het liefst ‘documentaire-achtig’ te werk. Het is dan ook wat het beste bij ‘de persoon Jasper ten Berge’ past, beaamt hij: “Ik vind de werkelijkheid boeiend om mee te werken. Je komt door het werk op de meest bijzondere plekken en daar mag je altijd vanuit de coulissen kijken. Dat geldt overigens ook voor de akelige plekken, waar je dan gelukkig ook weer weg mag aan het einde van de dag.” Het maakt wel dat Ten Berge door de jaren heen wat verwend is geraakt, zo merkt hij zelf op: “Doordat je overal met je neus bovenop hebt gestaan vind ik het steeds lastiger om als ‘gewoon publiek’ bijvoorbeeld voorstellingen, sportevenementen of musea te bezoeken. Het uitzonderlijke perspectief dat je als documentairemaker krijgt voelt als een privilege, of het nu gaat om het filmen in de teambus van een wielerploeg, in de coulissen van Het Nationaal ballet of het vier maanden meelopen in een psychiatrische inrichting. Het werken met mensen in een uitzonderlijke rol of omgeving, dat blijft boeiend. Mensen

zijn fascinerend en ik vind het leuk om in wereldjes te mogen kijken en daar het gedrag van mensen te observeren. In de montage bewerk je de werkelijkheid natuurlijk met allerlei kunstmatige ingrepen, maar het blijft een greep uit de realiteit waar je met een bepaalde blik naar kijkt. Dat vind ik mooi om te doen.”

NOODZAKELIJK KWAAD

Het hebben van goede sociale vaardigheden is volgens Ten Berge het belangrijkste om goed te kunnen zijn in zijn vak: “Technische kennis en apparatuur heb ik altijd als noodzakelijk kwaad gezien, al ben ik het wel meer gaan waarderen naarmate ik er meer affiniteit mee kreeg”, legt hij uit. Hij wil vooral niet dat de techniek afleidt van de inhoud. Met filmen is de techniek nou eenmaal erg aanwezig, maar hij probeert toch zo onzichtbaar mogelijk te zijn. “Maar een goede documentaire wordt gemaakt vanaf de research tot aan de montage. Ik vind het heel belangrijk om met mensen te werken die hetzelfde voor ogen hebben en dezelfde beeldtaal spraken. Tijdens het draaien is de sfeer die je samen creëert essentieel voor het eindresultaat. Als er wederzijds vertrouwen is tussen crew en de mensen die je

De uitrusting van Jasper ten Berge

- Sony FX9 en een Sony A7S III
- Gimbal DJI Ronin S2
- Lichtgewicht Aladdin ledpaan
nel om te kunnen mounten +
Litepanel
- Sigma zoomlenzen 24-105 en
70-200
- Zeiss Batis prime lenzen 25, 40, 85
- Vintage Nikon primes 20mm, 24,
28, 55, 85.

"Met de tweedehands Nikons ben ik ooit begonnen. Ik draai er nog steeds wel mee en kan er gewoon geen afstand van doen", aldus Ten Berge.

bijzondere mensen hebben mogen filmen. We stuitten op schrijnende levensverhalen van mensen met ontzettend veel pech in hun leven, maar hebben ook grappige en ontroerende situaties meegemaakt. De cliënten waren ontwapenend en in hun doen en laten vrijer dan wij. Dat vond ik leerzaam om te ervaren. Wie zit er nu eigenlijk gevangen? Zij, binnen de muren van de kliniek? Of wij, binnen de heersende maatschappelijke oordelen? Ik kijk nu heel anders naar psychiatrische patiënten, of verwarde mensen die je op straat tegenkomt. Dit werk heeft al vaker mijn vooroordelen weggenomen of zelfs mijn mensbeeld veranderd. Je leert iedere dag door je in de ander te verdiepen."

GROUPE

Langer geleden werkte Ten Berge aan Nieuwe Helden, de Teledoc over een wielerteam. "Daaraan werkte ik mee als producer en tweede cameraman; vijf weken lang filmen in het hart van de Tour de France", vertelt hij. "Het is een van de eerste grote projecten die ik deed en voor mij als wielerman had de Tour de France iets magisch. Ik keek er als kleine jongen al naar en nu stond ik overal met mijn neus bovenop. Meer groupie dan toen heb ik me nooit gevoeld. We hadden toegang tot de teambus, mochten het parcours op en konden letterlijk filmen tot onder de >

filmt, dan levert dat veel op. De tijd nemen en een goede relatie opbouwen is daarbij heel belangrijk."

100 DAGEN

Gevraagd naar welke bijzondere producties hem door de jaren heen zijn bijgebleven, haalt Ten Berge een recente én een oudere productie aan. Voor de serie '100 Dagen in je hoofd' draaide hij onlangs vier maanden lang in een psychiatrische kliniek. "We gingen er wat angstig en met de nodige vooroordelen naartoe, maar het werd een heel speciale tijd waarin we hele

datavideo

ULTRAHD PTZ CAMERA

HIGH END PTZ VAN DATAVIDEO

PTC-300 bevat een 20x optische zoom objectief en een UltraHD sensor met perfecte beeldkwaliteit. Deze camera wordt geïntroduceerd met HDMI, 3G-SDI en een dubbele streaming uitgang.

Bestuur real-time deze pan/tilt/zoom camera met de instap controller RMC-180 of de uitgebreide RMC-300A.

De grote 1/1.8" sensor filmt in resoluties tot aan 2160p50/60 en zorgt voor goede performance in situaties met weinig licht, zoals theaters.

Meer informatie vindt u op www.datavideo.com

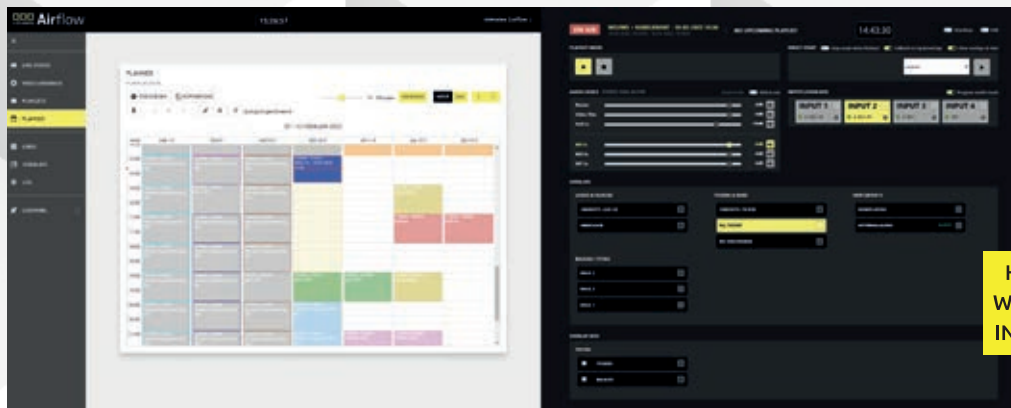

Airflow **live** lineaire Playout

VOOR BROADCASTERS, EVENT, VISUAL RADIO, CORPORATE CHANNEL, VIDEO, TEKST-TV & NARROWCASTING TOEPASSINGEN

AIRFLOW PLANNER

AIRFLOW LIVEPANEL

All in One

SDI ↓↑ **NDI** ↓↑ **SRT**

VIDEO PAYOUT
GRAPHICS OVERLAY
TEKST-TV / NARROWCASTING
LIVE BROADCAST
STREAMING

www.1080dots.com

douche bij de renners en in de pillendoos van de teamarts. Een heel bijzondere trip en een goed voorbeeld van waar het werk je allemaal brengt.”

TECHNIEK

Ten Berge draait zijn producties al een jaar of tien op zijn eigen Sony camera's. “Daar ben ik mee vergroeid geraakt”, vertelt hij. “Ik kocht ooit een Sony F3....'my first Sony' dus eigenlijk. Daarna kwam de Sony FS7 en nu de Sony FX9. Ik ken de camera door en door, al is dat ook gewoon een kwestie van gewenning natuurlijk. En uiteraard vind ik ook het plaatje dat er uit komt erg mooi.” In het werkveld ziet hij dat de nieuwe standaard is dat je naast een degelijke camera ook een gimbal/steadicam hebt (of in ieder geval kunt bedienen). “En het liefst dan ook nog een drone, al is die alweer een beetje op zijn retour volgens mij. Het wordt zo vaak gebruikt dat het weer tegen gaat staan. Dat vond ik ook zo mooi aan '100 Dagen in je hoofd'. Er was geen enkele opsmuk. Alleen een camera op statief of van de schouder. Ouderwets misschien, maar wel fijn voor de concentratie. Hoe meer techniek, hoe meer afleiding.”

LEERZAAM EN VERMAKELIJK

In het verleden had Ten Berge nog veel meer oog voor wat anderen deden in zijn

vakgebied, maar tegenwoordig is het echte bewonderen niet meer aan de orde, legt hij uit: “In Nederland viel mij vroeger het werk van documentaire-cameramensen Rob Hodselsmans en Pim Hawinkels altijd op. Ze hebben een mooie stijl en veel oog voor detail. Wat films betreft vond ik Werner Herzog en Ulrich Seidl altijd geweldig. En dan met name de manier waarop ze mensen zover weten te krijgen zichzelf volledig bloot te geven.” Dat laatste is

ook meteen een deel van wat het vak zo mooi maakt voor Ten Berge: “Dit werk verschaft je legaal toegang tot bijzondere plekken en opent deuren die anders gesloten blijven. Je mag even rondneuzen in het leven van mensen, vaak op intieme of spannende momenten. Dat zal voor mij altijd leerzaam en vermakelijk blijven.” <

